RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Raadsnotitie Participatie- en Uitdaagrecht

Zaak- & documentnr. Z/21/077078/
Portefeuillehouder : Seniorenconvent

Opsteller : M.Smits-Jansen
Team : Griffie
Telefoonnr. 0615858889

Samenvatting
De raad van de gemeente Westervoort heeft al langere tijd behoefte om kaders vast te stellen voor het participatiebeleid van de gemeente. Bovendien heeft de raad uitgesproken om het uitdaagrecht te willen implementeren, waarvoor ook kaders en uitgangspunten nodig zijn. In de voorgelegde notitie wordt hieraan vorm en inhoud gegeven.

Beslispunten
De raad besluit
1. de raadsnotitie Participatie en Uitdaagrecht Westervoort 2021 vast te stellen;
2. dat deze notitie wordt gebruikt als uitgangspunt voor de werkwijze van de gemeente Westervoort op het gebied van participatie en actief wordt uitgedragen;
3. dat deze notitie wordt gebruikt als uitgangspunt voor het vormgeven en de werkwijze van de gemeente Westervoort op het gebied van het uitdaagrecht en actief wordt uitgedragen.
4. Het college op te dragen de werkwijze in een beleidsdocument vast te leggen en dit ter goedkeuring aan de raad aan te bieden, tezamen met de op te stellen participatieverordening.

Aanleiding
De gemeente Westervoort is in het kader van burgerparticipatie begonnen met het informeren van de inwoner over ‘waar de gemeente aan werkte’. Tegenwoordig informeren we niet meer alleen, maar maken we meer en meer gebruik van de verschillende mogelijkheden die er zijn om inwoners te betrekken. Naast informeren kunnen we inwoners raadplegen, met ze samenwerken, co-creëren en ze faciliteren.
Ondanks dat er al veel is gedaan op het gebied van participatie zijn de ervaringen zeer wisselend. Vanuit de raad bestaat dan ook al geruime tijd de behoefte meer kaders vast te stellen voor de wijze waarop inwoners worden betrokken bij activiteiten van de gemeente. Ook in het kader van de Regionale Energie Strategie en de invoering van de omgevingswet zijn kaders voor participatie nodig.

Daarnaast is in juli 2019 een motie aangenomen door de raad om het uitdaagrecht een prominentere plaats te geven in het gemeentebeleid. Deze motie is uitgewerkt in een voorstel dat in juli 2020 is aangenomen. Deze uitwerking had meer betrekking op burgerinitiatieven dan op het uitdaagrecht.

Om te komen tot de kaders die in de notitie worden voorgesteld is door de raad een zorgvuldig traject doorlopen.
Er is gestart met een bijeenkomst over burgerparticipatie voor de raadsleden. Vervolgens is een avond georganiseerd om de input van inwoners op te halen.
De uitkomsten van beide avonden zijn samengevoegd met de ervaringen van de ambtelijke organisatie in de praktijk en besproken tijdens een raadsbijeenkomst in september 2020.

Er is een raadswerkgroep ingesteld om een notitie op te stellen met de visie van de raad op inwonerparticipatie en uitdaagrecht.
De werkgroep heeft eerst een conceptnotitie opgesteld en is vervolgens met inwoners in gesprek gegaan om te horen of de gekozen insteek voorziet in de behoefte van de inwoners.
De vragen die daarbij gesteld zijn zijn:

- Welke ervaring(en) heeft u met participatie en uitdaagrecht?
- Wat is uw eerste indruk van bijgaande notitie en de opzet voor inwoners over participatie en uitdaagrecht?
- Welke suggesties heeft u om deze kaders en uitgangspunten en de inwoner-opzet duidelijker op te schrijven?
- Heeft u behoefte aan nadere spelregels voor het uitdaagrecht? Zo ja, aan welke spelregels denkt u dan?
- In welke mate wordt u door deze kaders gestimuleerd of juist weerhouden om een participatietraject te initiëren, met een participatietraject mee te doen of van het uitdaagrecht gebruik te maken?

De werkgroep heeft een grote diversiteit aan reacties ontvangen. Enerzijds kwamen er reacties van teleurstellende ervaringen met participatie in het verleden naar boven, maar anderzijds werden ook kansen benoemd. Er kwamen meer of minder concrete suggesties voor meer uitnodigend taalgebruik, heldere spelregels en verwachtingen en het gezamenlijk optrekken van inwoners met de gemeente.
Met de inbreng van de inwoners is de notitie vervolgens aangepast en aangescherpt.
De notitie is aan het college aangeboden voor een reactie (bijgevoegd). Naar aanleiding van de reactie van het college is de tekst bij de kanttekeningen aangepast en beslispunt 4 toegevoegd.

Planning
Als de raad de notitie heeft vastgesteld kan deze in de huidige werkwijze van de gemeente geïmplementeerd worden. Bovendien is de notitie input voor het participatiebeleid in het kader van de omgevingswet en kunnen inwoners uitgenodigd worden om van het uitdaagrecht gebruik te gaan maken.
De werkgroep Participatie zal begin 2022 bij elkaar komen (of zoveel eerder als nodig is) om de activiteiten op het gebied van participatie en uitdaagrecht te bespreken.

Beoogd effect
De gemeenteraad heeft de behoefte om de uitgangspunten, het doel en de kaders voor de inwonersparticipatie vast te leggen en hoopt inwoners meer te betrekken.
Bovendien maakt de gemeenteraad het mogelijk om in het kader van het uitdaagrecht inwoners de kans te geven taken en activiteiten over te nemen.

Argumenten
Inwonerparticipatie, overheidsparticipatie en uitdaagrecht nemen een steeds prominentere plaats in, in de werkwijze van de overheid. Ook de wetgever verplicht de lokale overheden tot structureel betrekken van inwoners. De raad heeft behoefte aan vastgestelde kaders om te kunnen controleren of een zorgvuldig participatietraject is gevolgd.

Kanttekeningen
Gezien ervaringen in het verleden is er een kans op een sceptische houding bij inwoners en maatschappelijke organisaties. Door heldere kaders, uitnodigend taalgebruik, simpele spelregels en betrokkenheid van alle medewerkers en bestuurders van de gemeente ontstaat een samenwerking waarin constructief en in vertrouwen kan worden gewerkt, zodat dit tot succesvolle uitdagingen kan leiden.

In het kader van de omgevingswet wordt in de ambtelijke organisatie ook gewerkt aan participatiebeleid. Door inbreng bij de totstandkoming van deze notitie door team Binnenstebuiten van 1Stroom is geborgd dat de ambtelijke organisatie voldoende op de

hoogte is. Deze notitie zal zelfs de totstandkoming van dat participatiebeleid bevorderen, is de inschatting van de werkgroep.

Door meer helderheid te scheppen zou de werkwijze met betrekking tot participatie in het algemeen tot een grotere efficiëntie kunnen leiden. Team Binnenstebuiten heeft deze behoefte aan heldere kaders in de werkgroep naar voren gebracht.

In verband met de wijziging van de gemeentewet wordt ook een participatieverordening opgesteld en aan de raad voorgelegd. De verwachting is dat de notitie en de verordening complementair aan elkaar zijn.

Financiële paragraaf
Het idee van de regeling is dat deze ‘kosten neutraal’ kan worden ingevoerd. De in de notitie voorgestelde werkwijze vult het huidige beleid ten aanzien van participatie aan.
Het uitdaagrecht is nieuw beleid, maar de activiteiten zijn er op gericht in de plaats te komen van huidige activiteiten tegen dezelfde (of lagere) kosten.

Nieuw beleid
De notitie betreft geen nieuw beleid, maar een uitwerking en aanscherping van het huidige beleid. Er zijn geen extra kosten mee gemoeid.

Participatie en communicatie
Bij het opstellen van de notitie zijn inwoners betrokken. De inbreng van de inwoners is verwerkt in de notitie en er is een terugkoppeling gegeven.
Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken is gevraagd om een interview over de door ons gekozen werkwijze. Dit zal na vaststelling van de notitie worden vorm gegeven. Het is de bedoeling dat met enige regelmaat over participatie en het uitdaagrecht wordt gecommuniceerd.

Duurzaamheid
Bij de uitvoering van projecten in het kader van participatie of uitdaagrecht worden de duurzaamheidsaspecten meegenomen.

Intergemeentelijke samenwerking
De eerste ervaringen en communicatieve uitingen over de pilot uitdaagrecht in Duiven zijn meegenomen.
Expertise van het landelijk netwerk Right2Challenge is nadrukkelijk in deze notitie verwerkt. Het netwerk kon deze bijdrage leveren omdat zij hiervoor gesubsidieerd worden door het ministerie van Binnenlandse zaken.

Bijlagen:
1. Raadsnotitie Participatie en uitdaagrecht
2. Tekst voor op de site
3. Overzicht proces
4. Zienswijze college op Notitie.

Westervoort, 27 september 2021

Mr. M. Smits - Jansen	drs. A.J. van Hout
griffier	burgemeester